

אוצרות

גליון שפועי מאוצרותיהם של רביה"ק רבי נחמן מברסלב ותלמידיו זיע"א

התחדשות

לוח השנה - ברסלב

לקראת הוצאתו לאור של לוח השנה לשנת תשע"א, בהוצאת 'אוצרות ברסלב', פונים אנו בזאת לכל מי שיש לו תיקונים, הערות, הארות, או הוספות של יארצייטים על אלה הקיימים בלוחות הקודמים - לפנות לטלפון 057-3100646 בהקדם האפשרי.

"אין דבר גדול מזה!"

במשרדי הנסיעות לקברי צדיקים, ההרשמה בעיצומה, לקראת הנסיעה הגדולה אל הקיבוץ הקדוש באומן בימי ראש השנה הקדושים הממושמים ובאים.

הודרו אף אתה, על מנת שתוכל למצוא את מסלול הנסיעה ואת ימי השהות באומן המועדפים עליך.

אין זה משחק של אנלות ונחמה!

חורבן. מאכלות אש. ציה וצלמות. בית מקדשנו ותפארתנו עדיין עומד בשימומונו. הגלות עדיין בעיצומה - ובתוך כל אלה מתנשא חזון הנחמה! - - -

רק לפני זמן קצר קראנו את הנבואות הקודרות שנשמעות כמו מלאות חרון-אף וכעס - וכבר אנו קוראים את הנבואות הטובות, מלאות טללי הנוחם, האהבה והתקווה! - - -

האין זה מפליא, שמיד אחר ימי הענישה, מוציאים אנו את פרקי הרצון העליון הטוב וקוראים בהם?! עתה היינו אמורים לכאורה להשתוחח בבושה כפולה על שגרמנו לעצמנו חורבן כזה, ולהוסיף אָבֵל על אָבֵל - איך קרה שדווקא בעת העונש, אנו מתעוררים להתנחם ולהתעודד?! -

לא ייאמן, אבל זוהי מהותו של העונש הבא מידיי של אבינו-אב-הרחמן! רבי נתן מגלה לנו רז מופלא מדרכי ה' בהנהגתו עם עמו אהובו: כאשר עם ישראל מגיע לשפל שלא ניתן להמשיך בו, וסאת

כאשר סאת העוונות של עם ישראל גוברת כל כך עד שאין להשתיק יותר את מדת הדין - נוקט הקדוש ברוך הוא כביכול בהנהגה הפוכה: הוא משפיל את ישראל בתכלית ההשפלה; ומראה להם כאילו 'פנים של כעס', מְשָׁל אֵין בִּינֵיהֶם לְבִין האומות ולא כלום.

השוואה זו מולידה מיד התעוררות של לימוד זכות בשמיים: אמנם עם ישראל חָטָא וּפְשָׁע, אך עם כל זאת ההבדל המהותי ביניהם לבין אומות העולם זועק, שהרי הגרוע שבשמיים עדיין 'מלא זכויות כרימון'!

העוונות גוברת כל כך עד שאין להשתיק יותר את מדת הדין הקוצפת עליהם - נוקט הקדוש ברוך הוא כביכול בהנהגה הפוכה: הוא משפיל את ישראל בתכלית ההשפלה; ומראה להם כאילו 'פנים של כעס', מְשָׁל אֵין בִּינֵיהֶם לְבִין האומות ולא כלום.

השוואה זו מולידה מיד התעוררות של לימוד זכות בשמיים: אמנם עם ישראל חָטָא וּפְשָׁע, אך עם כל זאת ההבדל המהותי ביניהם לבין

אומות העולם זועק, שהרי הגרוע שבשמיים עדיין 'מלא זכויות כרימון'; יש בו נקודות טובות ומופלאות שכל הון שבעולם לא ישווה להן; אפילו 'נקודה אחת של מצוה קלה של הקל שבקלים - אין כל העולם כדאי לה' (ליקוטי הלכות, תחומין ו, א) - מכל שכן כל הנקודות הטובות יחד שמצטרפות לאלפים ולרבבות!

או אז גם מדת הדין 'מוכרח' לחזור ולהודות שעם כל ההשפלות שאליהן נפלו בני ישראל, הרי מול הזוהמה הנוראה של אומות העולם - מבהיק כל יהודי - ואפילו הגרוע שבגרועים - באור יקרות; המרחק בינו לבין הטוב שבגוים, הוא כרחוק מזרח ממערב!

ההשפלה עצמה היא היוצרת אפוא את לימוד הזכות ואת

המתקת הדין; לולא השפלה זאת היו דנים בשמיים את כל אחד מאתנו לפי מעמדו ומצבו האמיתי - ואז לא היה לנו סיכוי לשרוד מול עומס העוונות. ההשפלה מבליטה את השוני החד שבין ישראל לאומות ומעורר את מידת הרחמים עלינו.

בית המקדש היה אות לתפארתם של ישראל; הוא העלה על נס את היות עם ישראל 'גוי אחד בארץ'. כאשר גברו העוונות, ומדת הדין ביקשה לכלות חלילה את הכל - עורר הקדוש ברוך הוא באהבתו העזה את ההנהגה הנפלאה הזאת; הוא "השליך משמים ארץ תפארת ישראל", ביזה אותם בתכלית הביזיון - "כסדום היינו לעמורה דמינו", עד שעל פני השטח לא היה ניתן לראות סימן לכך שהם בני א-ל חי. ההשוואה בינינו לבין האומות הביאה לכך ששוב לא הושמד העם ונתורה פליטה לבת-ציון.

בחורבן עצמו היה אם כן גילוי עמוק ונשגב של עוצם האהבה השורר בין הקב"ה לעמו, גילוי שלא היה ניתן לראות אותו במקום אחר. דווקא אז התגלה עד כמה ה' יתברך אינו מוכן לוותר עלינו, אף כשאנו שקועים במדמנה איומה. התגלה שגם אז הוא חושב מחשבות אֵיך להציל את עם הרחמו מכיליון.

זה סוד הנחמה שאותה אנו חווים דווקא אחרי החורבן. הגילוי הזה משיב נפש, ונותן תקווה לאיש הגרוע ביותר - לאמור, אומנם העוונות גברו ללא נשוא - עם כל זאת, מן השמים מחפשים כל דרך אֵיך להמתיק את הקטרוג ולפתוח לו פתח לחזרה בתשובה.

זוהי עצה לכל אחד, עת הוא רואה שמעשים איומים מקיפים אותו מכל צד; הוא נלחם ונופל בלי סוף; הכשלונות צורבים; כל ניסיון לעורר תקווה בלבו שעדיין ה' עמו ושבושף יזכה לתשובה - עולה בתווה; הגועל מעצמו מטביע בקרבו כל רצון להתחיל שוב. במצב כזה, עליו לעורר את ההשוואה בינו לבין הגוי; להיזכר כי נכון שבתור יהודי הוא היה צריך להיראות הרבה יותר טוב, אבל סוף סוף מול הגוי, בוהקות הנקודות הטובות שלו כלפידי אש בחשכה.

הבנה זו תנסוך בו את הנחמה, שעדיין ה' עימו, איתו ואצלו, והוא יהיה בעזרו לצאת מטומאה לטהרה - אם רק ישפוך לפניו את לבו.

(עפ"י ליקוטי הלכות, ראשית הגו ד)

חוק. הלימוד היומי

יום	יום בחודש	ליקוטי מוהר"ן	ליקוטי הלכות	ליקוטי תפילות	הדף היומי
א	אב	ה"א	ה"א	ה"ב	שבועות
ב	ב	ע"ה	קטו	צו-צח	כו
ג	ג	ע"ה	קטז	צט-ק	כח
ד	ד	עו.	קצו	קא-קב	כט
ה	ה	עו.	קיא	קג-קד	ל
ו	ו	עז.	קיט	קה-קו	לא
ז	ז	עז.	קכ	קז-קח	לב
ח	ח	עח.	קכא	קט-קי	לג

יום של הפצה

יד באב

לזכות ר' שמואל דוד בן שפרה הי"ו וזוגתו מרת יהודית חיה בת מרים תחי' וכל יוצאי הצליחה שיחיו

י"ל ע"י 'אוצרות ברסלב'

ת.ד. 50617 בית שמש
טל. במשרד: 02-9993338 פקס: 02-9926066

לשמיעת שיעורים בשפות שונות 02-9950000
בארה"ב 1718-8552121
מוקד הישועות 1800-255-522

ניתן לקבל את הגליון מידי שבוע גם בדוא"ל
braslav@actcom.net.il

הפצה למנויים ובתי כנסיות: 057-3100646
הנצחה, תרומות ופרסום: 057-3100693

אמונת חכמים – היא נחמתנו

ומחובתו לענות עליהם תשובות מתאימות ולהשתפר. מימי המחלוקת הללו, הם מי פלג זכים ומטהרים. "פלג אלוקים מלא מים" – מלשון פלוגתא. אלה המים שאנו מבקשים מה': "זרוק עלינו מים טהורים וטהרנו, כמו שכתוב 'זורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם'" (מתוך הסליחות).

במשמעות מורחבת יותר, מחלוקת איננה של בני אדם המותחים עליו ביקורת; כל אירוע או מציאות שאיננה כרצונו – היא בעצם מחלוקת עליו וטומנת בחובה שאלה ותשובה, ואף טהרה.

באופן ממוקד יותר, החורבן נגרם בעטיו של חוסר אמונת חכמים, כמו שאמרו חז"ל (שבת קיט): "לא חרבה ירושלים אלא בשביל שהשוונו בה קטן וגדול, שנאמר: 'זהיה כעם ככהן' וכתוב בתריה 'הבוק תבוק הארץ' (ישעיהו כד)".

החורבן והגלות 'שואלים' ודורשים מאתנו לשוב ולהשתפר קודם כל באמונת חכמים, כי רק הם ותורתם אמורים לייעץ לנו ולהבהיר לנו איך להתמודד ולהתגבר על המכשולים – ולהשתפר.

כך שדווקא מתוך הגלות שנגרמה עקב הזלזול בחכמים, באה הטהרה, שהיא ההכרה וההפנמה במעלתם וחישיבותם של חכמי ישראל – זוהי הנחמה שלנו!

המלך על מתנגדיו.

אך לעומת זאת, חלק גדול מהתורה שבידינו קיבלנו הודות למחלוקת. התנאים והאמוראים, הראשונים והאחרונים, שחלקו איש על רעהו, הקשו וטירצו – בנו ביחד תורה והלכה.

לא בכדי הקפידו חז"ל על תלמידי חכמים שלומדים לבדם, שכן רק על ידי הפלוגתות והויכוחים מתבררת התורה. "היכן אתה ריש לקיש", זעק רבי יוחנן כשנפטר תלמידו הגדול, "היכן עשרים וארבע הקושיות שהיית מקשה על כל מימרה שלי, שמתוכן הייתה מתבררת השמועה" – "ומיאן לקבל תנחומים" (בבא מציעא פד). המשא והמתן ההלכתי בין החכמים מונע במקום מכובד ביותר – בספרות השו"ת של עם ישראל.

אך בעצם, לא רק המחלוקת לשם שמים שבין הצדיקים היא לטובה, אלא כל מחלוקת, בלי יוצא מן הכלל, עשויה להצמיח פירות מבורכים. ולא שהמחלוקת היא טובה, אלא שכאשר מן השמיים מסבבים מחלוקת על האדם, מסמנים לו בכך שהוא לא בסדר, ואם הוא יחפש בין כל גיבוי הדברים והאשמות השווא שטופלים עליו – הוא ימצא בהם רמזים לנקודות שבהן עליו להשתפר.

בכל מחלוקת יש אפוא 'שאלות' נסתרות כלפי האיש שהוא נשוא המחלוקת: 'כך עושים?!' כך מתנהגים?!

"ואלו המים... זורקתי עליכם מים טהורים... הם... מי-מריבה (במדבר כ); ועל כן מחלוקת נקרא פלוגתא, בבחינת 'פלג אלוקים מלא מים' (תהילים סה).

"כי מכל מחלוקת נעשה ספר... שאלות ותשובות... שמקשיין ושואלין עליו – והוא שב בתשובה... ולפי התשובה, לפי המחלוקת, כן הוא הזור ושב אל אמונת חכמים".

(ליקוטי מוהר"ן ח"א סא)

התרגלנו... התרגלנו שדווקא אחרי אבלות תשעה באב מגיעה 'שבת נחמו'. התרגלנו גם לרעיון שדווקא בתשעה באב נולד המשיח, ושימי התעניות דווקא עתידים להיחפך לחגים.

אבל אם נעזר את אפרוריות ההרגל מעל הידיעות הללו, נקבל תובנה עוצמתית שתסייע לנו בכל משברי החיים ותהפוכותיהם – ואז כל ירידה עשויה להפוך לעליה וכל משבר יכול להוביל לניצחון.

מחלוקת – אין דבר נורא ממנה. היא מרגיזה, מקוממת, הורסת, משחיתה, ומחריבה כמו מים ששוטפים בועף את כל העומד בדרכם. מחלוקת מכונה מים – "סבוני כמים כל היום הקיפו עלי יחד" (תהלים פח). אומר דוד

נעקבות הדורות בחסידות

דורות

רבי רפאל ענתבי

זכה רבי רפאל בזכות גדולה, שלא כל חסיד זוכה לה: לחיות ברבינו הקדוש בחלום, שעל כך כתוב ביחי מוהר"ן (תרצו): "הוטב בעיניו [של רבינו] מאוד – מי שזכה לראות אותו בחלום".

בהמשך יומנו של רבי שמואל הורביץ, הוא מזכירו שוב פעם: "בליל שישי, היינו נעורים ביחד כל הלילה בבית-הכנסת רבי בנאה, הנקרא 'הצדיק הלבן', כדרכי תמיד בעת היותי בצפת, ועסקנו כל הלילה בלימוד ליקוטי מוהר"ן וזוהר ותהילים ותפילות – יחד עם רבי נתן חנה'ס וחכם רפאל ענתבי".

צעיר, נמנה עם לומדי בית-מדרש זה, והוא קבע לימוד בצוותא עם החכם רבי רפאל.

כיוון שבעת ההיא התוודע הנער לדרכו של רבינו, היה מביא עמו בכל פעם אל בית המדרש ספרי ברסלב, והוגה בהם. החברותא רבי רפאל, שהיה ירא ה' מרבים ומבקש אמת, התמלא סקרנות טהורה, לדעת מה כתוב בספרים אלו, שמעוררים ומלהיבים כל כך את לבו של העולם אל בוראו. הוא עיין בהם, ועד מהרה ניצתה האש גם בליבו.

וכך מספר ר' שמואל ביומנו: "מאוד נתפעל מהספרים, ואמר לי: 'אני רוצה להתקרב לרבינו וזכרונו לברכה, אבל אני רוצה לראות מקודם את רבינו, כמו שכתוב 'זהו ענין ראות את מורדי', ולא ידעתי מה להשיבו על זה.

"באמצע הלימוד, נתנמנם בשינה, ואחר-כך הקיץ בחדרה ואימה, וסיפר לי כי ראה והנה הוא בפלטיין, יפה ומאיר מאד, וראה את רבינו זכרונו לברכה יושב על כיסאו, ותלמידיו סביבו; ומחמת רוב פחד, התחיל לגלגל עצמו מהבית, והקיץ מהשינה" – – –

"ואחר כך נתקרב לרבינו זכרונו לברכה, והשיג ספרי רבינו, ועסק כל יום כמה שעות בליקוטי מוהר"ן וליקוטי תפילות' והתבודדות. וגם עד היום לומד שיעורים עם הספרדים ב'ליקוטי הלכות'".

באחת הסמטאות שבשפולי העיר העתיקה צפת, מצוי בית-המדרש 'חברת זהר', שנבנה בשנת תרמ"ב על ידי צאצאי מגורשי ספרד, שעלו ארצה והתיישבו בעיר.

בפתחו של בית-המדרש קבוע לוח שישי, ובו חקוקים לזכרון שמותיהם של החכמים שהיו יושבים בו במשך שנים ארוכות, והוגים בתורה. הם נהגו לקום בכל לילה בחצות, לקונן על חורבן בית מקדשנו, ולאחר מכן היו לומדים בספר זוהר הקדוש.

יהודים אלו חיו חיי עוני ודלות, אך שמו מבטחם בה, ושקדו על התורה מתוך ציפיה לגאולה.

בראש רשימת חכמים אלו, מופיע שמו של החכם רבי רפאל ענתבי, שהיה מגדולי צפת.

סיפור מופלא כרוך בהתקרבותו של רבי רפאל לדרכו של רבינו הקדוש, והוא קשור בהתקרבותו של החסיד רבי שמואל הורביץ באותה עת.

לא הרחק מבית-המדרש 'חברת זהר', נמצא בית-הכנסת העתיק על שם רבי יוסף בנאה, המכונה 'הצדיק הלבן'. מדי שבוע, בליל שישי, היו נוהגים רבים מיהודי צפת להתאסף אל בית-כנסת גדול ומפואר זה, ולעסוק בתורה עד עלות השחר.

גם רבי שמואל הורביץ, בן העיר צפת, שהיה אז נער

**בתפילה צריך לפעמים
'לעשות לעצמו' התלהבות,
עד שהיא הופכת לאמיתית**

(עפ"י ליקוטי מוהר"ן ח"ב כה)

תפילין בכל מחיר

מתקנות הניגון ננעה ללבו של הבחור הנודד והעניק לו כוח והתעלות רוחנית, להם היה זקוק נואשות במצבו האומלל.

למחרת בבוקר, כאשר חיים עמד לסיים את תפילתו מתחת לשמיכה, עדיין לא הספיק לחלוץ את התפילין – והנה מישוהו נוגע בו. הוא נתקף בבהלה נוראה, גילו אותו מניח תפילין!... במהירות חלץ את התפילין של ראש והוציא את ראשו אל מחוץ לשמיכה... אך מבעד לדמדומי השחר הוא מזהה את הזקן הלבן...

"רבי נחמן! ברחת?!" "הרגו אותך!!!" צרח, כל האימה שתקפה אותו שניות קודם לכן בחשש לעורו, הפכה עתה לדאגה לביטחונו של רבי נחמן.

"ש... ש...", לחש רבי נחמן, "השומר נמצא בחוץ. תן לי את התפילין - מהר!" הוא הזדחל לתוך המיטה, בעוד חיים שומר מבחון. מתחת לשמיכה נשמעו התייפחויות, כל הנסיונות להשתיקו עלו בתוהו, השמיכה נרטבה ונספגה בדמעותיו.

באותה שעה, בשער הצריף עומד לו השומר, רובה מכוון תלוי על כתפו, כשהוא לועס בנחת החיכות לחם. כפי שהתברר לאחר מכן, שיחד אותו רבי נחמן במנת לחמו היומית!

רבי נחמן גומר את תפילתו ואומר: "להתראות מחר, באותה שעה..." חיים ניסה שוב לשכנעו שלא יסכן את חייו, אך כשקולו חנוק מדמעות ענה: "שמע נא בחור צעיר, במשך חמש-עשרה שנה לא הנחתי תפילין, ועכשיו שיש לי הזדמנות – מה אם אשאף רעב?! האם היך חושב שזו הפעם הראשונה שאין לי לחם לאכול? פעם הם כלאו אותו למשך שבעה ימים ללא מזון, משום שלא רציתי לזכות עינים בשבת. ברוך ה', אני עדיין חי!"

בשלושת השבועות הבאים, לא הפסיק רבי נחמן להופיע מדי יום, כשלבו גואה מאושר על הזכות לקיים מצוות תפילין. לאחר מכן הועבר חיים למחוז אחר, ואת רבי נחמן לא שב לראות לעולם.

בתחילה לא רצה היהודי לשוחח איתו, כנראה מתוך חשש שלפניו עוד רוסי המנסה שוב למרר את חייו. חיים ניסה לשכנעו שהוא בחור יהודי מפולין ואל לו לפחד ממנו, אך ללא הועיל.

בסוף הוציא חיים את נשקו האחרון: "ראה נא, יש לי כאן את התפילין שלי, אני נושא אותן איתי תמיד!"

"תפילין!!! מזה חמש-עשרה שנה לא הנחתי תפילין!" דמעות זלגו על לחייו: "אוי-טעניו! סוף כל סוף יש לי תפילין, אך שבת היום ולא אוכל להניחם!!!"

לאחר שנגרע מבכיו, סיפר שהוא חסיד ברסלב ושמו נחמן פֶּנְנוב. הוא נשפט על שלימד תורה לילדי ישראל ונידון לעשרים שנות מאסר, מתוכם כבר ריצה חמש עשרה שנה בהן לא היתה לו אפילו הזדמנות אחת להניח תפילין. במחנה הוא בדרך כלל אינו סובל מהצקות, לאחר שהתחזה למטורף והפך לישוטה המחנה, כך התאפשר לו להימנע מחילול שבת עד כמה שניתן.

הוא בירר אצל חיים היכן המחנה בו הוא שוכן ובאיזה צריף. למחרת בבוקר הוא מתכנן להגיע ולהניח תפילין. חיים ניסה להפציר בו שלא יבוא; מדובר בסכנת חיים ממשית; כאשר רק ניסה לחמוק משטח המחנה עלולים הזקיפים לירות בו למוות.

אך רבי נחמן התעלם מכל מילות האזהרה, והסיט את השיחה לנושא אחר: "הניגון מצא חן בעיניך? הבה נשיר יחד. המילים הם מתוך שיר השירים..."

'גיהנום של קרח' - כינו את מחנות השבויים בסיביר הקפואה, לשם הוגלו עשרות אלפי יהודים, נתונים לחסדי הקור הנורא, השלגים האיומים, ובעיקר: מנותקים לגמרי מכל העולם.

חיים שפירא הינו בחור ישיבה פולני שהתגלגל לכאן, באמתחתו אוצר שלא יסולא בפז: זוג תפילין קטנות ומהודרות... את האוצר היקר אין הוא מסוגל להחביא בשום מקום. במידה והרשעים ימצאו אותו, הם יחללוהו בצורה מחפירה. המקום הבטוח היחיד הוא, בכיס נסתר שעל גביו.

בכל יום לפנות בוקר, בטרם השמש שולחת את קרניה הראשונות, הוא מכניס את ראשו מתחת לשמיכה העבה, מתעטט בתפילין ומתפלל שחירת הבחבא. מפעם לפעם הוא מזהה עוד ועוד יהודים במצוה 'נדידה' זו, בהתחשב בתנאי המחנה הקשים מנשוא.

היה זה בשבת אחר-הצהריים בעידן רעוא רדעוין, חיים נאלץ לנדוד בדרכים, מרחק של כמה קילומטרים, למחנה שבויים סמוך, שם עליו למסור ידיעה חשובה למפקד. הוא מגיע למחנה – ולפתע, מאחורי סבך עבות של שיחים ואילנות נמוכים, הוא שומע קול של ניגון... הוא מתקרב קצת ואוזניו קולטות את המילים "אל גינת אגוז ירדתי..."

לאחר שמסר את הידיעה למפקד המחנה, שב בעקבות הקול – והנה בקרחת יער קטנה, מוקפת שיחים עבותים, יושב לו על גבי הקרקע יהודי מזוקן, בעל פנים מאירות, מראהו קדוש וזך, והוא שר בעיניים עצומות – – –

השבוע לפני...

השבוע לפני 200 שנה

■ רבינו הקדוש מנחה: "אין שום יאוש בעולם כלל!"

שבת נחמן, "יא באב שנת תק"ע. בעוד כחודשיים עתיד רבינו הקדוש להסתלק "ולעבור מחדר לחדר" – כלשונו. כפי שהתברר בסופו של דבר, הוא ידע זאת באופן ברור ואף חילק רמזים שהגזירה נזרה.

אך תלמידיו הקרובים, מייאנו לקלוט את האסון המתקרב; הם אפילו לא רצו לחשוב על משמעותם של דיבריו הנוראים. רק לאחר שהמציאות טפחה על פניהם, הם פיענחו את כל אותם רמזים.

ליל שבת קודש, רבינו הקדוש ספון בחדרו עקב מצבו הרפואי שהלך והתדרדר מיום ליום. אך לאחר ששמע שאורחים רבים הגיעו לשחר את פניו, יצא מחדרו כדי לערוך את שולחנו הטהור – על אף חולשתו הרבה שכמעט נטלה ממנו את כוח הדיבור.

לאחר שקידש על היין, ישב בראש השולחן, שלא כדרכו, והחל לדבר מעט מתוך עייפות גדולה. באותה הזדמנות שימח את עצמו בכך שזכה להיות בארץ-ישראל תוך התגברות על מניעות שונות ומשונות שעמדו בדרכו.

לאחר מכן השמיע את התורה ע"פ שבי'ליקוטי מוהר"ן ח"ב, המבארת את מעלת הנהגת הפשיטות של צדיק האמת. משגמר את דבריו, בא לידי שמחה גדולה; ועוד לפני שנטל ידים לסעודה ציווה לומר 'אומר בשבחין' כשהוא בעצמו מלווה את הזימרה בפיו הקדוש.

כך ישב כל הסעודה בשמחה רבה, וחיזק את התלמידים בדברי התחזקות, בכמה וכמה מיני לשונות.

ואז הגיע הרגע ההיסטורי: רבינו הקדוש מתוך חולשתו, מרים את קולו, וזועק מעומק הלב: "אעוואלד! זייט איך נישט מייאש! קיין יאוש איז גאר ניט פאר האנדין!!!" (אהה! אל תתיאש! יאוש אינו קיים כלל!!!)

מוהר"ג מתאר לנו בהתלהבות רבה: "ואי אפשר לצייר הרמזים שרמזו לנו בתנועותיו הקדושים, איך להתחזק עד אין קץ ואין תכלית. והתפאר בעצמו שהוא עתה כשמוחה גדולה... ולצייר ולבאר חן האמת, והיפוי והקדושה והיראה והשמחה של אותו שבת – לא יספיקו כל עורות אילי נביות לבאר... והעיקר – מה שראינו ישועת ה', מה שהמל עלינו ברחמי הפשוטים וגיולה לנו דברים האלה שהיו מחיין אותנו ומהזקים אותנו מאד מאד בלי שיעור וערך, את כל אחד ואחד מהיושבים שם; וכל אחד ואחד נדמה לו שעמו לבד הוא מדבר ושאליו לבד מגיעים כל הדברים האלה. וגם בחסדו הגדול כבר זכינו להחיות עם רב עם הדברים האלה. ועדיין דבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים לעד ומחיין נפשות הרבה. מה אדבר, חסדו גבר עלינו, ואמת ה' לעולם!"

(שיחות הר"ן קנג; חיי מוהר"ן רטו)

לחידודא

חידה מס' 61

מיהו מחברו של הספר

'יעלת חן' על 'ליקוטי מוהר"ן'?

הפתרון לחידה מספר 60

איזה צדיק כותב על רבינו:

"איתו חכמה, ודעת אלוקים הַשְׁפֵּל?"

רבי אברהם מקאליסק

(במכתבו המופיע ביי מוהר"ן קג)

זכה בהגרלה לחידה מס' 59

יצחק שטרן, רמת שלמה, ירושלים

בזכות קניה בסך 50 ₪, בחנות ספרים 'ברסלב'

רחוב מאה שערים 110 ירושלים

